

روزشمار جنگ

دوشنبه

۱۵ مرداد ۱۳۶۳

۸ ذی‌قعدة ۱۴۰۴

۶ اوت ۱۹۸۴

۳۳۹

پس از موافقت اولیه حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی با طرح عملیات آتی سپاه در جنوب، امروز فرمانده کل سپاه به همراه فرماندهان اطلاعاتی قرارگاه نصرت در جلسه‌ای با وی ضمن گزارش ظرفیت‌ها و فرصت‌های منطقه هور (حدفاصل چزابه تا طلائیه)، ابعاد جدید طرح سپاه برای عملیات در این منطقه را تشریح کردند.

غلامعلی رشید یکی از فرماندهان سپاه، در این باره گفت: «[محسن رضایی در تاریخ ۱۳۶۳/۵/۱۵] به من، علی هاشمی، [حمید] رمضانی و [علی] ناصری و [غلامحسین] بشردوست گفت به تهران بیایید، ولی هیچ‌کس نفهمد! منظورش فرمانده قرارگاه‌های نجف و کربلا، عزیز جعفری و غلامپور بود که در کارهای خود سست نشوند.» در این جلسه محسن رضایی فرمانده کل سپاه، ضمن تشریح نحوه اجرای عملیات گسترده سالانه در منطقه هور، درمورد علت تکرار عملیات در این منطقه گفت: «اگر دوباره در هور عمل کنیم، عراق باورش نمی‌شود.» پس از آن، فرماندهان سپاه در جلسه با حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی به‌طور رسمی طرح عملیات در هور را تبیین کردند و گزارش شناسایی‌ها به همراه فیلم‌هایی که نیروهای اطلاعاتی قرارگاه نصرت تهیه کرده بودند، به نمایش گذاشته شد.^۱

۳۴۰

هوایماهای جنگی ارتش عراق امروز چند بار به حریم هوایی مناطق مرزی ایران تجاوز کردند. چند فروند جنگنده عراقی در منطقه سورن مریوان، دیوار صوتی را شکستند و صدای انفجاری که شهر را لرزاند در مریوان شنیده شد.^۲ فرمانداری بانه نیز گزارش داد که هوایماهای عراقی امروز دو بار با تجاوز به حریم هوایی این شهر، دیوار صوتی را شکستند.^۳

همچنین جنگنده‌های ارتش عراق ظهر امروز به حریم هوایی شهرستان سقز نیز تجاوز کردند.^۴ گرچه هواپیماهای دشمن با واکنش پدافند هوایی مجبور به ترک منطقه شدند،^۵ ولی توانستند دیوار صوتی را در این منطقه نیز بشکنند.^۶ به گزارش گردان ژاندارمری دهلران، چند هواپیمای عراقی به حریم هوایی این شهر تجاوز کردند. جنگنده‌های مهاجم با آتش پدافند هوایی متواری شدند.^۷

۳۴۱

تحرکات گروه‌های مسلح معارض به شکل‌های مختلف همچون درگیری، کمین، گروگان‌گیری و... در استان‌های آذربایجان غربی و کردستان امروز نمود بیشتری نسبت به روزهای قبل داشت. بعدازظهر امروز، نیروهای خودی در ارتفاعات گوسر سلماس با عناصر مسلح ضدانقلاب درگیر شدند. در این درگیری از نیروهای خودی یک نفر شهید و یک نفر زخمی شد و ۱۳ نفر به گروگان گرفته شدند؛ همچنین چند دستگاه خودرو و چندین قبضه سلاح نیز به دست عناصر ضدانقلاب افتاد.^۸

عصر امروز، در درگیری ۳ ساعته نیروهای پایگاه کانی‌سیب پیرانشهر با عناصر مسلح ضدانقلاب از نیروهای خودی یک نفر شهید، یک نفر زخمی و ۵ نفر اسیر شدند؛ از مهاجمان نیز ۴ نفر کشته شدند.^۹

عناصر حزب دمکرات در نزدیکی قریه کمدره پاوه، با اجرای کمین در مسیر حرکت یک خودروی ارتش، ۴ افسر و ۲ سرباز را شهید کردند.^{۱۰}

در کمین عناصر ضدانقلاب در محور کنده‌قولان پیرانشهر، ۳ نفر از نیروهای ژاندارمری به شهادت رسیدند.^{۱۱} در روستای گرده‌شیطان این شهرستان نیز عناصر ضدانقلاب با آتش‌زدن دو دستگاه خودروی اداره کشاورزی، ۴ سرنشین* آنها را گروگان گرفتند.^{۱۲}

همچنین افراد پایگاه میرآباد از گردان مرزی بانه به مدت نیم‌ساعت با مهاجمان درگیر شدند، این درگیری بدون تلفات خودی پایان یافت.^{۱۳}

واحد اطلاعات سپاه میاندوآب نیز در گزارشی اعلام کرد افراد حزب دمکرات بعدازظهر امروز در روستای بادام شهرستان میاندوآب، یک نوجوان ۱۵ ساله را که چوپان بود، پس از شکنجه به شهادت رساندند.^{۱۴}

عناصر کومه‌له امروز ۸ تن از دختران چند روستای اطراف دیواندره^{۱۵} و یک نفر از اهالی روستای حلبی شهرستان نقده را به گروگان بردند.^{۱۶}

* به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، این چهار نفر روز بعد آزاد شدند. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۱، ۱۳۶۳/۵/۱۷، ص ۷، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۶]

۳۴۲

در ادامه روند تسلیم شدن افراد وابسته به گروه‌های مسلح غیرقانونی، امروز ۵ تن از اعضای حزب دمکرات خود را تسلیم نیروهای جمهوری اسلامی کردند.

به گزارش اطلاعات سپاه سردشت، امروز ۲ نفر از عناصر حزب دمکرات خود را به نیروهای این سپاه معرفی کردند.^{۱۷}

در نقده نیز یکی از مسئولان تشکیلات حزب دمکرات این شهرستان، تسلیم نیروهای جمهوری اسلامی شد.^{۱۸}

همچنین یک نفر از عناصر حزب مذکور با معرفی خود به گروهان ژاندارمری بسطام (دیواندره)، درخواست امان‌نامه کرد.^{۱۹}

یکی دیگر از افراد حزب دمکرات هم امروز تسلیم سپاه اشنویه شد.^{۲۰}

۳۴۳

رئیس‌جمهور در جمع عده‌ای از کارگزاران دیپلماسی ایران، برخی اهداف، انگیزه‌ها و اصول خط مشی سیاست خارجی جمهوری اسلامی را تبیین کرد.

در دیدار سفیران، کارداران و نمایندگان سیاسی جمهوری اسلامی در منطقه آسیا و اقیانوسیه با رئیس‌جمهور، آیت‌الله خامنه‌ای ضمن تأکید بر ضرورت ارتباط اسلامی، انقلابی و منطقی با دولت‌ها در عین ارتباط با ملت‌ها، انگیزه و اهداف ارتباط با دولت‌های خارجی را این‌گونه برشمرد: «اولین هدف رفع نیازهاست. ... دومین انگیزه ما از ارتباط با دولت‌ها این است که ما بتوانیم پیام خود را برسانیم حتی اگر ما می‌توانستیم همه خواسته‌ها و نیازهای خود را در داخل کشور فراهم کنیم، باز درهای کشور را نمی‌بستیم».^{۲۱}

آیت‌الله خامنه‌ای انتقال فرهنگ را مطمئن‌ترین و صحیح‌ترین شیوه صدور انقلاب خواند و ضمن تأکید بر بهره‌گیری از دیپلماسی برای انتقال پیام انقلاب اسلامی، در رابطه با خط مشی سیاست خارجی جمهوری اسلامی گفت: «امروز سیاست قطعی جمهوری اسلامی این است که ما طرفدار گسترش روابط با همه‌جا به جز نقاطی که خودمان برطبق بینش و تفکر خود نقاط ممنوعه قرار داده‌ایم هستیم. طبیعی است ما با دولت مستکبری چون آمریکا و دولت‌های نژادپرست و غاصبی چون رژیم اشغالگر فلسطین، افریقای جنوبی و کسانی که معنای سیاستشان هماهنگی و دنباله‌روی از سیاست قدرت‌های مخاصم با ماست، نمی‌توانیم روابط حسنه داشته باشیم».^{۲۲}

رئیس‌جمهور «روابط سالم، منطقی و همراه با شناسایی حرمت انقلابی» مردم ایران به‌ویژه با کشورهای مسلمان همسایه و جهان سوم را «خط امام در سیاست خارجی» معرفی کرد و با اشاره به تمایل جمهوری اسلامی ایران به داشتن روابط سالم در مناسبات جهانی، قدرت‌های بزرگ را عامل تشنج در روابط خارجی ایران دانست و افزود: «تشنج در روابط ما با بعضی از

همسایه‌هایمان در خلیج فارس قطعاً کار قدرت‌های بزرگ است. قدرت‌های بزرگ هستند که آنها را از قدرت ما ترسانده‌اند و هرچند وقت یک‌بار مسئله و حادثه‌ای را به وجود آوردند تا بهانه‌ای برای جلوگیری از سلامت روابط ما باشد.^{۲۳}

۳۴۴

وزیر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که در رأس هیئتی بلندپایه برای گفت‌وگو با مقامات سوریه و لیبی، عازم این دو کشور شده است، امروز دمشق را ترک کرده و وارد لیبی شد. محسن رفیق‌دوست قبل از ترک سوریه به مقصد لیبی، در فرودگاه دمشق سفر خود به سوریه و ملاقات با رئیس‌جمهور این کشور را «مثبت و نتیجه‌بخش» توصیف کرد.^{۲۴}

وزیر سپاه و هیئت همراه وی بعدازظهر امروز در میان استقبال مقامات بلندپایه لیبی و اعضای سفارت ایران در این کشور، وارد طرابلس شدند؛ رفیق‌دوست در فرودگاه طرابلس، ضمن اشاره به روابط دو ملت ایران و لیبی، از «مبارزات مردم لیبی علیه امپریالیسم امریکا» تقدیر کرد.^{۲۵} در بازتاب دیدار وزیر سپاه از سوریه، امروز رادیو اسرائیل گزارش داد: دولت سوریه اعلام کرده است که در دیدار ژنرال مصطفی طلاس وزیر دفاع سوریه، با محسن رفیق‌دوست، موافقت ایران در مورد گسترش نیافتن جنگ به سایر کشورهای عربی حوزه خلیج فارس کسب شده است. همچنین به گفته این رادیو، وزیر سپاه ایران قبل از ترک سوریه به مقصد لیبی با اعلام این نکته که ایران از حمله به نفتکش‌ها در خلیج فارس خودداری کرده و مایل به گسترش جنگ نیست، از نبرد با عراق تا سرنگونی رژیم صدام حسین خبر داد.^{۲۶}

۳۴۵

مقامات عراقی بار دیگر به عنوان حربه‌ای برای کشاندن ایران به پای میز مذاکره، تهدیداتی را در مورد حمله به اهداف دریایی ایران در خلیج فارس مطرح کردند.

طه یاسین رمضان معاون اول نخست‌وزیر عراق، در یک مصاحبه مطبوعاتی در آنکارا با اشاره به تصمیم قاطع رژیم عراق برای ادامه محاصره دریایی جزیره خارک و بنادر ایرانی در خلیج فارس، اظهار کرد: دلیل اجرانشدن عملیات نظامی در این منطقه، بررسی مسائل نظامی است و هیچ ربطی به گفت‌وگوهای دوجانبه ندارد. وی همچنین مدعی شد که به‌زودی اقداماتی جدی برای تنگ‌تر کردن محاصره دریایی ایران انجام خواهد شد.^{۲۷}

درعین حال، طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق نیز با اشاره به افزایش ظرفیت صدور نفت عراق در سال‌های آتی، مدعی شد که در جنگ ایران و عراق موازنه نیروها و اوضاع اقتصادی و

نظامی به نفع عراق تغییر کرده و توانایی ایران رو به وخامت نهاده است. به گزارش خبرگزاری فرانسه، وی با طرح این ادعا که حملات ایران به نفتکش‌ها در خلیج فارس چندان مؤثر نبوده است، افزود: تاکنون عراق از انجام حملات عمده به پایانه نفتی خارک ایران خودداری کرده است. نشریه اقتصادی میدل/ایست/اکنومیک سوروی پس از مصاحبه با طارق عزیز نوشته است: سخنان وزیر امور خارجه عراق نشان می‌دهد که عراق «هیچ‌گونه قصدی برای پایان [دادن] به حملات علیه اهداف دریایی در خلیج (فارس) - امری که به‌عنوان یک وسیله فشار بر ایران برای پایان دادن به جنگ محسوب می‌شود - ندارد.»^{۲۸}

۳۴۶

عراق که به دنبال آغاز جنگ با ایران امکان صدور نفت از طریق خلیج فارس و خط لوله نفتی سوریه را از دست داده است، در تلاش برای افزایش ظرفیت صادرات نفت خود، موافقت‌نامه احداث دومین خط لوله نفتی از مسیر ترکیه را با این کشور به امضا رساند.

طه یاسین رمضان معاون اول نخست‌وزیر عراق، که در رأس یک هیئت بلندپایه بازرگانی عراقی^{۲۹} به همراه قاسم احمد تقی وزیر نفت و نیز رئیس بانک مرکزی عراق بنا به دعوت تورگوت اوزال نخست‌وزیر ترکیه، به این کشور سفر کرده است،^{۳۰} امروز موافقت‌نامه احداث دومین خط لوله انتقال نفت عراق از طریق ترکیه را امضا کرد. به گزارش رادیو ترکیه، نخست‌وزیر ترکیه نیز ضمن امضای این موافقت‌نامه گفت که با احداث این خط لوله ظرفیت صدور نفت عراق از مسیر ترکیه به ۱/۵ میلیون بشکه در روز خواهد رسید.^{۳۱}

همچنین طه یاسین رمضان در یک مصاحبه مطبوعاتی در آنکارا اعلام کرد که این خط لوله نفتی جدید با ظرفیت انتقال ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار بشکه نفت در روز، تا هجدهم ماه آینده میلادی به بهره‌برداری خواهد رسید. به گفته وی، راجع به احداث یک خط لوله انتقال گاز طبیعی و نیز انرژی برق با مقامات ترکیه گفت‌وگو شده است و مسئولان دو کشور در دو ماه آتی در این زمینه مذاکره خواهند کرد. معاون اول نخست‌وزیر عراق همچنین از مذاکره در خصوص احداث راه آهن بین عراق و ترکیه و نیز احداث یک پالایشگاه برای تصفیه نفت خام عراق در خاک ترکیه خبر داد.^{۳۲}

خط لوله نفتی جدید قرار است به موازات خط لوله نفتی موجود^{۳۳} که نفت حوزه کرکوک را به بندر یومورتالیک ترکیه منتقل می‌کند احداث شود.^{۳۴} این خط لوله ۹۸۰ کیلومتر طول خواهد داشت و با احداث آن تا سال ۱۹۸۷ کل صادرات نفتی عراق به ۴ میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت. همچنین عراق در نظر دارد یک خط لوله نفتی به بندر عقبه در اردن و یک خط لوله دیگر برای انتقال نفت به بندر یمنع در عربستان سعودی احداث کند.^{۳۵}

شایان ذکر است در مراسم امضای موافقت‌نامه احداث دومین خط لوله صدور نفت عراق از خاک ترکیه، تورگوت اوزال نخست‌وزیر ترکیه، با اشاره به اهمیتی که این کشور برای استقرار صلح و ثبات در منطقه قائل است، ابراز امیدواری کرد ترکیه بتواند در پایان‌دادن به جنگ ایران و عراق کمک مؤثری انجام دهد. در این مراسم طه یاسین رمضان معاون اول نخست‌وزیر عراق نیز مدعی شد که کشورش برای خاتمه جنگ از طریق مذاکرات صلح‌آمیز آمادگی دارد.^{۳۶}

۳۴۷

معاون صدام حسین در ادامه سفر خود به کشورهای عربی منطقه خلیج فارس امروز در قطر و امارات با مقامات بلندپایه این کشورها دیدار کرد.

براساس بیانیه‌ای که در پایان دیدار کوتاه عزت ابراهیم معاون شورای فرماندهی انقلاب عراق از قطر و دیدار وی با مقامات این کشور منتشر شد، دو طرف درخصوص مسائل مربوط به مقابله با خطر تهدیدکننده منطقه خلیج فارس و ملت‌های عرب و مسلمان تبادل نظر کرده‌اند؛ همچنین به گزارش خبرگزاری فرانسه، «قطر از موضع مثبت عراق درمورد اقدامات [برای] پایان‌دادن به جنگ ایران و عراق ستایش کرده است».^{۳۷}

عزت ابراهیم پس از قطر عازم امارات متحده عربی شد و پیام شفاهی صدام حسین درباره اوضاع جهان عرب به‌ویژه تحولات خلیج فارس و روابط دوجانبه^{۳۸} را تسلیم شیخ زاید بن سلطان آل نهیان حاکم امارات متحده عربی، کرد.^{۳۹}

۳۴۸

وزیر امور خارجه کویت در بازگشت از سوریه، نامه رئیس‌جمهور سوریه را تسلیم امیر کویت کرد. تلاش کویت برای جلب نظر سوریه به میانجیگری در جنگ ایران و عراق درونمایه اصلی تحرکات اخیر کویت قلمداد می‌شود.

صبح الاحمد الجابر که روز گذشته به‌طور غیرمنتظره برای تسلیم نامه امیر کویت به حافظ اسد وارد سوریه شده بود، امروز در بازگشت به کشور خود، نامه رئیس‌جمهور سوریه را به امیر کویت تحویل داد. روابط سوریه و کویت، تحولات منطقه به‌ویژه جنگ ایران و عراق و موضع سوریه در قبال تلاش‌های میانجیگرانه اعضای شورای همکاری خلیج فارس و اقدامات محافل عربی و بین‌المللی برای خاتمه‌دادن به جنگ ایران و عراق، مفاد نامه رئیس‌جمهور سوریه به امیر کویت را تشکیل می‌دهد.^{۴۰}

روزنامه‌های امروز کویت، سفر روز گذشته وزیر امور خارجه این کشور به سوریه را بازتاب دادند. روزنامه *الانباء* در زمینه دورنمای این سفر به نقل از منابع مطلع نوشت: «دیدار اخیر وزیر

امور خارجه کویت از سوریه و ملاقات با مسئولین سوریه ممکن است منجر به تثبیت تلاش‌های جاری جهت خاتمه‌دادن به جنگ ایران و عراق و بازگشت روابط میان سوریه و عراق شود.»
 القبس نیز ضمن تأکید بر خوش‌بینی صباح الاحمد به نتایج دیدار خود با حافظ اسد، به هم‌زمانی سفر وزیر امور خارجه کویت با حضور وزیر سپاه ایران در سوریه، اشاره کرده و گزارش داد که در این اثناء دیداری بین این دو تن انجام نگرفته است. این نشریه به نقل از صباح الاحمد در این باره افزود: «دلیلی ندارد که [وی] با وزیر سپاه پاسداران ایران ملاقاتی داشته باشد و این بدان معنا نیست که از ملاقات با وزیر ایرانی امتناع می‌ورزد.»^{۴۱}

رادیو بی‌بی‌سی نیز امشب در تحلیلی راجع به این سفر، تمایل کویت به یافتن راه‌حلی دیپلماتیک برای خاتمه جنگ ایران و عراق را ناشی از آسیب‌پذیری این کشور در برابر تبعات این جنگ به واسطه نزدیکی آن به خاک عراق و وجود تأسیسات نفتی و راهبردی کویت (در نزدیکی منطقه جنگی) دانسته است؛ به گزارش بی‌بی‌سی، دولت کویت با آگاهی از تمایل احتمالی ایران به مصالحه، وزیر امور خارجه خود را به لیبی و سوریه (دو کشور حامی ایران) فرستاده است تا از آنها بخواهد ایران را به پذیرش یک راه‌حل مسالمت‌آمیز برای حل و فصل منازعه با عراق تشویق کنند.^{۴۲}

از سوی دیگر، یک هفته‌نامه چاپ عربستان امروز گزارش داد که سوریه به منظور متقاعد ساختن ایران به پذیرش راه‌حل مسالمت‌آمیز منازعه با عراق، تماس‌هایی را از راه‌های مختلف آغاز کرده است. به نوشته این نشریه، مقامات سوریه از تهران قول گرفته‌اند که جنگ را به دیگر کشورهای منطقه گسترش ندهد و سوریه از این رهگذر می‌کوشد تا موضع خود را در مورد جنگ ایران و عراق به کشورهای دیگر منطقه نزدیک کند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، خردادماه گذشته، عبدالحلیم خدام معاون ریاست‌جمهوری و فاروق الشرع وزیر امور خارجه سوریه، با مقامات ایرانی برای جلوگیری از گسترش جنگ مذاکره کرده‌اند.^{۴۳}

۳۴۹

روزنامه امریکایی واشنگتن پست امروز مقاله‌ای را درباره صدور تجهیزات نظامی از امریکا به ایران منتشر کرد.

به گزارش این روزنامه، در حالی که از ماه ژانویه گذشته، دولت امریکا تدابیر گسترده‌ای را به منظور جلوگیری از صدور تجهیزات نظامی به ایران در سطح جهانی اتخاذ کرده است، برخی شرکت‌های امریکایی توانسته‌اند قطعات موتور جت را که در جنگ با عراق مورد استفاده قرار می‌گیرد به ایران صادر کنند؛ نویسنده مقاله مذکور فروش این تجهیزات به ایران را ناشی از نارسایی‌های قوانین امریکا

و تعهدات دولت این کشور در چارچوب موافقت‌نامه آزادی گروگان‌های آمریکایی از ایران در سال ۱۹۸۱ دانسته است. به گزارش رادیو آمریکا، از چند ماه پیش، دولت آمریکا به اصرار جورج شولتز وزیر امور خارجه این کشور، دولت‌های اروپای غربی، غرب آسیا، جنوب شرق آسیا و آمریکای لاتین را برای قطع صدور جنگ‌افزار به ایران به شدت تحت فشار قرار داده و این امر موجب بروز اختلاف بین این کشور و برخی متحدانش از جمله انگلیس شده است.^{۴۴}

واشنگتن پست افزوده است: این درحالی است که وزارت بازرگانی آمریکا مجوز صدور برخی تجهیزات نظامی دارای کاربرد دوگانه را به ایران صادر کرده است؛ ارزش تجهیزاتی از این دست که سال گذشته به ایران صادر شدند به حدود ۲۷ میلیون دلار بالغ می‌گردد. همچنین دولت آمریکا از آغاز سال جاری میلادی با صدور ۱۰۰ دستگاه خودروی جیب ساخت شرکت امریکن موتورز و بازپس دادن ۲ فروند هواپیمای بوئینگ ۷۰۷ به ایران که پیش از ماجرای گروگان‌گیری برای تعمیر به آمریکا فرستاده شده بودند موافقت کرده است. درعین حال، ایران لوازم یدکی موتور هواپیماهای جمبوجت ۷۴۷ که براساس گزارش‌های اطلاعاتی آمریکا تجهیزات نظامی را از لیبی و سایر کشورها به ایران حمل می‌کنند را نیز به دست آورده است. به نوشته واشنگتن پست، در دولت آمریکا راجع به ادامه این گونه مراودات با ایران اختلاف نظر وجود دارد و درحالی که وزارت دفاع ایالات متحده هر نوع کمک به اقدامات جنگی ایران را با راهبرد آمریکا مبنی بر محافظت از خلیج فارس و ذخایر نفتی آن مغایر می‌داند، ولی وزارت بازرگانی این کشور معتقد است که مداخله در روابط شرکت‌های آمریکایی و مشتریان خارجی‌شان ممکن است بر سیاست دولت ریگان در مورد تشویق و تقویت برنامه صادرات ایالات متحده تأثیر منفی بگذارد.^{۴۵}

در همین حال، هفته‌نامه‌های انگلیسی *ساندی تلگراف* و *ساندی تایمز* نیز مدعی شدند ایران و آرژانتین قطعاتی به ارزش میلیون‌ها دلار که از کارخانه رولز رویس انگلستان دزدیده شده‌اند را خریداری کرده‌اند و پلیس انگلیس تحقیق درباره فروش غیرقانونی موتورهای ساخت این کارخانه را آغاز کرده است. به گزارش رادیو آمریکا، ایران و آرژانتین در سال ۱۹۷۶ میلادی موتورهای مذکور را که در بعضی ناوشکن‌ها نصب می‌شود از کارخانه رولز رویس خریداری کرده‌اند.^{۴۶}

۳۵۰

میزان تخفیف در قیمت نفت صادراتی ایران به ژاپن و از سرگیری عملیات پروژه پتروشیمی بندر امام خمینی از جمله اخباری است که امروز در زمینه روابط نفتی ایران و ژاپن انتشار یافت. علاوه بر این برخی خبرها از تعویق پرداخت‌های ایران و نگرانی صادرکنندگان کالا به این کشور حکایت دارند. به نوشته نشریه *لویدرز لیست*، کارشناسان نفتی ژاپن بر این باورند که شرکت ملی نفت ایران

به زودی تخفیف‌های نفت صادراتی خود را تا یک دلار کاهش خواهد داد. براساس این گزارش، قیمت تحویل نفت خام سبک ایران در بندر با ۲/۵۰ دلار تخفیف، ۲۸ دلار برای هر بشکه بوده است. این نشریه افزود: در دو سال اخیر، میزان خرید نفتی ژاپن از ایران از ۴۰۰ هزار بشکه به کمتر از ۱۵۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته است.^{۴۷}

از سوی دیگر امروز، خبرگزاری کویت از آغاز کار دوباره مهندسان ژاپنی در مجتمع پتروشیمی بندر امام خمینی - که دو سال پیش بر اثر بمباران‌های عراق صدمه دیده بود - خبر داد. به گزارش این خبرگزاری، بیش از یک صد مهندس ژاپنی وارد این مجتمع شده‌اند و شرکت پتروشیمی ایران و ژاپن به عنوان مجری این پروژه در نظر دارد به منظور راه‌اندازی دوباره عملیات ساخت این مجتمع که هنگام حمله هوایی عراق ۸۵ درصد آن تکمیل شده بود، مهندسان بیشتری را در ماه سپتامبر جذب کند.

گزارش خبرگزاری کویت حاکی است به دنبال توافق غیرمستقیم ایران و عراق مبنی بر حمله نکردن به اهداف غیرنظامی، ژاپن با دریافت تضمین‌های امنیتی، تصمیم گرفته است عملیات ساخت پروژه پتروشیمی بندر امام خمینی را از سر گیرد. از سوی دیگر، ایران نیز با خودداری از پرداخت ۲/۶ میلیارد ین (۱۱ میلیون دلار) سود متعلق به گروه شرکت‌های ژاپنی دست‌اندرکار در این پروژه، اعلام کرده است که پس از ادامه عملیات این پروژه، پرداخت‌ها را از سر خواهد گرفت.^{۴۸}

در عین حال، نشریه اقتصادی *یورومانی* (چاپ لندن) مطلبی را درباره وضعیت اعتباری ایران به‌ویژه پرداخت نکردن بهره‌های مالی به کنسرسیوم ژاپنی مجری پروژه پتروشیمی بندر امام خمینی منتشر کرد. در این تحلیل خودداری از پرداخت بهره‌های مالی به کنسرسیوم مذکور و به تعلیق درآوردن گشایش اعتبار برای واردات قطعات یدکی خودرو از شرکت تالبوت انگلیس، عامل نگرانی صادرکنندگان کالا به ایران و نشانه‌ای از اتخاذ یک خط مشی جدید از سوی دولت ایران معرفی شده است. به دنبال خودداری ایران از پرداخت ۲/۶ میلیارد ین (۱۱ میلیون دلار) سود سهم گروه شرکت‌های ژاپنی دست‌اندرکار در پروژه پتروشیمی بندر امام خمینی، شرکت‌های عضو این کنسرسیوم از جمله میتسوئی و کائوچوی مصنوعی، این اقدام را بیشتر به حساب تعویق در پرداخت می‌گذارند تا سهل‌انگاری ایران و معتقدند در اواخر ماه جاری که موعد پرداخت ۱۲۵ میلیارد ین دیگر از این بهره‌های مالی فرامی‌رسد آزمون واقعی ایران انجام خواهد گرفت.

مورد دیگر این تعویق پرداخت‌ها مربوط به معامله با شرکت تالبوت می‌باشد که صدور معادل ۱۲۰ میلیون پوند قطعات اصلی خودرو به ایران و نیز تأمین قطعات یدکی خودرو به ارزش ۳۰ میلیون پوند در این کشور را شامل می‌گردد. پیشنهاد ایران پرداخت این بدهی از طریق فروش نفت است، ولی با وجود مخالفت نکردن شرکت تالبوت، تعیین قیمت نفت در این میان مشکل‌ساز است؛ چراکه قیمت نفت در بازار سیاه روند نزولی می‌پیماید و ایران نیز تخفیف‌های کلانی را

برای خریداران نفت خود در نظر می‌گیرد. براساس این گزارش درحالی‌که برخی شعبه‌های خارجی بانک‌های ایرانی کاهش یافتن میزان گشایش اعتبار را از دو ماه پیش تاکنون تأیید می‌کنند، ولی یکی از مسئولان ایرانی در این زمینه گفته است: «ما در پرداخت‌های خود با مشکلی مواجه نبوده و در طول خدمت خود شاهد ادامه جریان پول بوده‌ایم».^{۴۹}

۳۵۱

همراهی نکردن الجزایر با ادعای کشورهای عربی مبنی بر اینکه ایران عامل تداوم جنگ با عراق است و اظهارات یکی از اعضای کمیته مرکزی جنبش (فلسطینی) فتح درباره جنگ ایران و عراق موضوع گزارش حاضر است.

الجزایر امروز در یک پیام شفاهی به رئیس گردهمایی یونیدو (سازمان توسعه صنعتی ملل متحد) که هم‌اکنون در وین در حال برگزاری است، اعلام کرد که در قبال بند ۲۶ یادداشت توضیحی کشورهای عربی به این اجلاس که در آن سازش‌ناپذیری ایران عامل ادامه جنگ ایران و عراق ذکر شده است، تعهدی ندارد.

در یادداشت مذکور کشورهای عرب از جامعه بین‌المللی خواسته‌اند تمامی تلاش خود را برای متوقف کردن این جنگ با هر وسیله ممکن به کار گیرد و از گردهمایی یونیدو تقاضا کرده‌اند توصیه‌ای در این مورد تنظیم کند. رد این بخش از یادداشت کشورهای عربی به گردهمایی یونیدو، اولین عدم تعهدی است که یک کشور عربی به آن ابراز داشته است.^{۵۰}

درعین حال، ابوماهر عضو کمیته مرکزی جنبش (فلسطینی) فتح، به خبرگزاری عراق در تونس گفته است که این کمیته بخش عمده‌ای از مذاکرات خود را که روز گذشته در تونس پایان یافت، به جنگ ایران و عراق اختصاص داده است. وی همچنین گفت که کمیته مرکزی جنبش فتح، اقدامات اخیر هیئت حسن‌نیت (کمیته صلح) سازمان کنفرانس اسلامی برای پایان دادن به جنگ مذکور را نیز بررسی کرده است.^{۵۱} به گزارش رادیو بغداد، ابوماهر تأکید کرده است که این کمیته، در راستای موفق شدن کمیته صلح کنفرانس اسلامی در نیل به اهداف مأموریت خود برای برقراری آتش‌بس میان ایران و عراق، تلاش خواهد کرد.^{۵۲}

۳۵۲

لطیف نظیف جاسم وزیر اطلاعات عراق، امروز مدعی شد عراق از صلیب سرخ جهانی درخواست کرده است تحویل اسیران ایرانی به خانواده‌هایشان را برعهده بگیرد، ولی ایران با این اقدام مخالفت کرده است.^{۵۳} به گزارش رادیو ریاض، وی در سخنانی که امروز در قاهره انتشار

یافت، گفت که این اسیران در دست عراق امانت هستند.^{۵۴}

درعین حال امروز استرالیا اعلام کرد که ۷۰ هزار دلار برای کمک به جنگ‌زدگان در اختیار کمیته بین‌المللی صلیب سرخ قرار می‌دهد؛ به گزارش خبرگزاری کویت، بیل هیدن وزیر امور خارجه استرالیا، که برای شرکت در اجلاس خلع سلاح به ژنو رفته است در این زمینه گفت: «در پاسخ به تقاضای کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، استرالیا ۷۰ هزار دلار برای کمک به قربانیان جنگ خلیج فارس در اختیار کمیته مذکور می‌گذارد». براساس این گزارش، کمیته بین‌المللی صلیب سرخ این مبلغ را برای «خدمات نامه‌نویسی اسرای جنگی، دیدار از اسرا و تأمین خدمات پستی، توزیع وسایل ضروری، تحقیق پیرامون افراد ناپدیدشده و برآورد نیازهای آوارگان جنگ» مصرف خواهد کرد.^{۵۵}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۳/۵/۱۵

۱. سند شماره ۲۲۴۲۲/پن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: غلامعلی رشید، معاون اطلاعات عملیات ستاد کل نیروهای مسلح در گفت‌وگو با راویان مرکز: محمد درودیان، محسن رشید، هادی نخعی (۱۳۷۷/۱۱/۱۲)، نوار شماره (۳۲۸۴۳).
۲. سند شماره ۴۰۴۷۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام فرماندهی منطقه ۱۱ سپاه به فرماندهی کل سپاه، ۱۳۶۳/۵/۱۷.
۳. سند شماره ۳۳۸۱۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری بانه به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۴. سند شماره ۸۱۳۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی به دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست‌وزیری، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۵. سند شماره ۳۰۴۲۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۵/۱۷.
۶. سند شماره ۴۱۵۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه ناحیه کردستان به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۱۶.
۷. سند شماره ۴۰۴۷۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از گردان ژاندارمری دهلران به رکن ۳ فرماندهی ناحیه ژاندارمری باختران، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۸. قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، بولتن نوبه‌ای اطلاعاتی، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۱۴.
۹. سند شماره ۸۲۵۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۱۱ سپاه به فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۸.
۱۰. سند شماره ۸۱۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی به دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست‌وزیری، ۱۳۶۳/۵/۱۶.
۱۱. سند شماره ۴۱۵۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پیرانشهر به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۱۶.
۱۲. قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، بولتن نوبه‌ای اطلاعاتی، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۷.
۱۳. سند شماره ۲۹۵۵۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۳ ناحیه ژاندارمری کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۵/۱۶.
۱۴. سند شماره ۴۱۴۹۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه میاندوآب به اطلاعات قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۱۵. سند شماره ۳۰۴۲۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۵/۲۰.
۱۶. سند شماره ۴۱۵۰۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه نقده به اطلاعات منطقه ۱۱ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۶.
۱۷. سند شماره ۴۱۵۰۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه سردشت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۱۸. قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، بولتن نوبه‌ای اطلاعاتی، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۱۶.
۱۹. سند شماره ۴۰۴۶۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۳ قرارگاه عملیاتی شمال غرب ژاندارمری به رکن ۳ مرکز فرماندهی ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۳/۵/۱۷.
۲۰. سند شماره ۴۱۵۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات سپاه اشونیه به اطلاعات ستاد منطقه ۱۱ سپاه، ۱۳۶۳/۵/۱۶.
۲۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۳.
۲۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۱۲.
۲۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۳.
۲۴. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۳.
۲۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۳.
۲۶. واحد مرکزی خبر صدواسیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۱۶، صص ۷ و ۸، رادیو اسرائیل، ۱۳۶۳/۵/۱۵.

۴۲. همان، ص ۲۰، رادیو بی بی سی، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۴۳. همان، ص ۵، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۴۴. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۱۶، صص ۴ و ۵، رادیو امریکا، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۴۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۳/۵/۱۶، صص ۱۸ و ۱۹، رادیو امریکا، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۴۶. همان، ص ۱۸، رادیو امریکا، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۴۷. همان، صص ۹ و ۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۴۸. همان، ص ۱۲، توکیو - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۴۹. همان، صص ۱۲ - ۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۵۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴۱، ۱۳۶۳/۵/۱۷، صص ۵ و ۶، وین - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۵/۱۶.
۵۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۳۱، رادیو صوت الجماهير، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۵۲. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۱۰، رادیو بغداد، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۵۳. همان، ص ۹، رادیو ریاض، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۵۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۳۰، رادیو ریاض، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۵۵. همان، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۵.

۲۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۳۲، رادیو صوت الجماهير، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۲۸. همان، ص ۲، نیکوزیا - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۲۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۳۹، ۱۳۶۳/۵/۱۵، ص ۳۳، رادیو بی بی سی، ۱۳۶۳/۵/۱۴.
۳۰. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۱۴، ص ۱۶.
۳۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۲۹، رادیو ترکیه، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۳۲. همان، ص ۳۲، رادیو صوت الجماهير، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۳۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۳.
۳۴. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۲۴.
۳۵. سند شماره ۲۱۲۰۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه گزارش مستقیم وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی، شماره ۲/۸۲، ۱۳۶۳/۵/۱۷، صص ۳ و ۴.
۳۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۲۹، رادیو ترکیه، ۱۳۶۳/۵/۱۵.
۳۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴۱، ۱۳۶۳/۵/۱۷، ص ۴، دوحه - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۳/۵/۱۶.
۳۸. همان، ص ۳، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۳/۵/۱۶.
۳۹. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۲۴.
۴۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴۱، ۱۳۶۳/۵/۱۷، ص ۶، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۱۶.
۴۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۶۳/۵/۱۶، ص ۱۵، کویت - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۵/۱۵.